

Expunere de motive

Propunerea legislativă are în vedere asigurarea anumitor aspecte referitoare la dreptul persoanelor suspectate sau acuzate în cadrul procedurilor penale de a beneficia de prezumția de nevinovăție până la dovedirea vinovăției prin hotărâre definitivă, precum și consolidarea dreptului de a fi prezent la propriul proces.

Directiva privind consolidarea anumitor aspecte ale prezumției de nevinovăție și a dreptului de a fi prezent la proces în cadrul procedurilor penale, adoptată de către Parlamentul European și al Consiliul Uniunii Europene la data de 09 martie 2016, publicată în Jurnalul Oficial la data de 11 martie 2016 reprezintă necesitatea existenței unei reglementări unitare în cadrul Procedurii Penale.

Directiva care a intrat în vigoare la data de 31 martie 2016 trebuie pusă în aplicare de către statele membre, prin lege dar și prin actele administrative necesare, pentru a se conforma directivei până la 18 luni de la publicarea acesteia.

Punerea în aplicare a normelor prevăzute de Directivă, sunt necesare pentru evitarea situațiilor de penalizare României de către Curte de Justiție a UE, ceea ce s-a întâmplat în numeroase cazuri. Cum ar fi cazul recent, în care Comisia Europeană a decis, la 19 noiembrie 2015 să trimită România în fața Curții de Justiție a Uniunii Europene pentru lipsa transpunerii în legislația națională a normelor privind conținutul de sulf al combustibililor marini, la 17 luni de la expirarea termenului limită, prevăzut în Directiva 2012/33UE. Ca atare Directiva trebuie transpusă în legislația internă până la 1 aprilie 2018, ori în această perioadă vor fi alegeri parlamentare, numirea unui nou Guvern, deci va interveni o perioadă de tranziție, care nu este prielnică unei astfel de transpuneri.

Directiva vizează următoarele drepturi: dreptul de a nu fi prezentat ca vinovat de către autoritățile publice înainte de pronunțarea unei hotărâri definitive, faptul că sarcina probei îi revine acuzării, iar orice îndoială rezonabilă privind vinovăția ar trebui să fie în beneficiul acuzatului, dreptul de a nu se autoincrimina, dreptul de a nu coopera și dreptul de a păstra tăcerea, respectiv dreptul de a fi prezent la propriul proces.

Prezumția de nevinovăție pleacă de la premisa că sarcina probei revine acuzării, iar orice îndoială cu privire la vinovăție ar trebui să fie în beneficiul persoanelor suspectate sau acuzate (*in dubio pro reo*). Consecința acestui fapt este aceea că hotărârea instanței trebuie să se întemeieze pe probe astfel cum îi sunt prezentate, și nu pe simple acuzații sau presupuneri.

Actualul Cod de Procedură Penală cuprinde, parțial, reglementarea principiilor și drepturilor fundamentale prevăzute de Directiva mai sus amintită, dar totuși necesită completare și modificare. Noua reglementare va cuprinde o abordare mai aprofundată și mai exactă cu privire la principiul de nevinovăție precum și a dreptului de a fi prezent la propriul proces. Astfel dreptul la prezumția de nevinovăție a persoanelor suspectate sau acuzate până în momentul stabilirii vinovăției prin hotărâre, vor fi protejate la un nivel mai ridicat. Din păcate în prezent deși prezumția de nevinovăție este garantată de lege, acesta adeseori este nesocotit prin așazisa „telejustiție” la care contribuie prin declarații tranșante magistrați, sau materiale care provin de la organele de urmărire penală, fără ca împotriva acestora să se îndrepte statul.

CEDO a susținut în mod constant că cea mai adecvată formă de reparație în cazul unei încălcări a dreptului la un proces echitabil constă în readucerea, în măsura posibilităților, a persoanelor suspectate sau acuzate în situația în care s-ar fi aflat dacă drepturile lor nu ar fi

